

Bakanlık Yayın No : 259
Müdürlük Yayın No: 36

ISSN 1300-9508

EGE BÖLGESİNDE AVLANMA KARTI OLAN AVCILARIN PROFİLİNİN BELİRLENMESİ

(ODC: 156.3)

Determining the Profile of Licensed
Hunters in Ege Region, Turkey

Dr. Zerrin AY
Fevzi BİLGİN
İsmail ŞAFAK
M. Emin AKKAŞ

T.C. ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
EGE ORMANCILIK ARAŞTIRMA MÜDÜRLÜĞÜ

EGE FORESTRY RESEARCH INSTITUTE

İZMİR - TÜRKİYE

2005

Teknik Bülten

Technical Bulletin

No: 27

Bakanlık Yayın No : 259
Müdürlük Yayın No : 36

ISSN 1300-9508

**EGE BÖLGESİNDE AVLANMA KARTI OLAN
AVCILARIN PROFİLİNİN BELİRLENMESİ**

(ODC:156.3)

Determining the Profile of Licensed Hunters in Ege Region,
Turkey

Dr.Zerrin AY

Fevzi BİLGİN

İsmail ŞAFAK

M. Emin AKKAŞ

TEKNİK BÜLTEN NO: 27

T.C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
EGE ORMANCILIK ARAŞTIRMA MÜDÜRLÜĞÜ
EGE FORESTRY RESEARCH INSTITUTE

İZMİR - TÜRKİYE

ÖNSÖZ

“Ege Bölgesi’nde Avlanma Kartı Olan Avcıların Profiline Belirlenmesi” isimli bu çalışma Ege Ormancılık Araştırma Müdürlüğü tarafından yürütülmüştür. Projede Ege Bölgesi’ndeki avcıları temsil etmek amacıyla 7 ilde avcılarla görüşülmüştür. Avcılara kişisel bilgilerin yanı sıra, tercihleri, eğitim durumları, avcılığın bugünkü durumu, geçmişteki avcılık deneyimleri ve geleceğe yönelik ümitleri gibi çeşitli konularda sorular sorulmuştur.

Arazi ve büro çalışmaları boyunca her türlü desteğini esirgemeyen başta Araştırma Müdürü Ergün AVCIOĞLU olmak üzere, tüm çalışanlara teşekkür ederim.

Ayrıca verileri bilgisayara işleyen Derya YILMAZKAYA’ya, güvenli bir şekilde ulaşımımızı sağlayan şoförlerimiz Bayram YEŞİL ve Sabri ŞEN’e teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak anketlerimizi sabırla cevaplayan tüm avcılara teşekkür etmek isterim. Çalışmanın bu konuda çalışan tüm meslektaşlarımıza faydalı olması dileğiyle...

Antalya, Ekim 2004

Dr. Zerrin AY

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	I
İÇİNDEKİLER	II
ÇİZELGELER DİZİNİ	III
ŞEKİLLER DİZİNİ	IV
ÖZ	V
ABSTRACT.....	VI
1. GİRİŞ.....	1
2. LİTERATÜR ÖZETİ.....	3
3. MATERYAL VE YÖNTEM.....	5
3.1. Materyal	5
3.2. Yöntem	5
3.2.1. Verilerin elde edilmesinde izlenen yöntem	5
3.2.2. Verilerin analizinde izlenen yöntem	6
4. ARAŞTIRMA BULGULARI	7
4.1. Avcıların Yaş ve Eğitim Durumu	7
4.2. Avcıların Meslek ve Gelir Gruplarına Dağılımı	8
4.3. Nüfus	10
4.4. Avcılık Geçmişi ve Avlanma Nedenleri.....	11
4.5. Av Hayvanı ve Avlanma Alanı Tercihleri	13
4.6. Avlanma Sıklığı	17
4.7. Avlaklarda Av ve Avcı Varlığı	18
4.8. Avcıların Avlanma Harcamaları	19
4.9. Kullanılan Tüfek Türleri ve Fişek Sayıları	20
4.10. Av Köpekleri	21
4.11. Avcı Dernekleri, Denetim ve Kontroller	22
4.12. Avcılık Eğitimi	25
4.13. Avlanma Biçimleri	28
4.14. Avcıların Türkiye’de Avcılık Sorunları Hakkındaki Düşünceleri	30
4.15. Avcıların Av Hayvanlarının Korunması ve Avcılığın Geliştirilmesine Yönelik Düşünceleri	31
4.16. Avcıların Gelecekte Avlamak İstedikleri Türler	31
5. TARTIŞMA VE SONUÇ	33
ÖZET.....	37
SUMMARY.....	38
KAYNAKÇA	39

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 4.1.	İllere göre avcı derneği sayısı.....	7
Çizelge 4.2.	Avcıların eğitim durumları	8
Çizelge 4.3.	Avcıların gelir durumu	9
Çizelge 4.4.	Çocukluğu avlandığı bölgede geçen avcılar.....	10
Çizelge 4.5.	Avcıların çocukluğunu köyde yaşama oranları.....	11
Çizelge 4.6.	Avcıların yıl olarak avcılık geçmişleri	11
Çizelge 4.7.	Ailedeki avcılık geçmişleri.....	12
Çizelge 4.8.	Avlanma nedenleri.....	13
Çizelge 4.9.	Avcıların küçük ve büyük av hayvanlarını avladıkları arazi türleri.....	14
Çizelge 4.10.	Avlanma alanı tercihi-1.....	16
Çizelge 4.11.	Avlanma alanı tercihi-2.....	16
Çizelge 4.12.	Avlanma sıklığı.....	17
Çizelge 4.13.	Avlanma günleri.....	18
Çizelge 4.14.	Av alanlarındaki av hayvanı miktarı.....	18
Çizelge 4.15.	Av alanlarındaki avcı miktarı	19
Çizelge 4.16.	Avlanma masrafları	19
Çizelge 4.17.	Tercih edilen tüfek türleri.....	20
Çizelge 4.18.	Avcıların sahip olduğu köpek sayısı.....	21
Çizelge 4.19.	Başvurulan kurumlar.....	22
Çizelge 4.20.	Usulsüz avlanma karşısında davranışlar.....	23
Çizelge 4.21.	Av suçları.....	23
Çizelge 4.22.	Avcıların denetimle karşılaşma sayısı	24
Çizelge 4.23.	Denetimi kimlerin yapacağına ilişkin tercihler	24
Çizelge 4.24.	Usulsüz avlanma.....	25
Çizelge 4.25.	Avcılık eğitimi süresi.....	25
Çizelge 4.26.	Avcılık eğitimi dersleri.....	26
Çizelge 4.27.	Avcılık eğitimi derslerinin yeterlilik durumu.....	26
Çizelge 4.28.	Eğitime katılan avcılara göre eğitimcilerin yeterlilik durumu.....	27
Çizelge 4.29.	Avcılık eğitimi sonrasında avcı davranışlarındaki değişimler.....	27
Çizelge 4.30.	Avcı eğitimi için tercih edilen eğitim araçları	28
Çizelge 4.31.	Avlanma biçimleri.....	28
Çizelge 4.32.	Avlanma grupları.....	29
Çizelge 4.33.	Avına grup olarak çıkarılan av hayvanı türleri.....	29
Çizelge 4.34.	Avlanma saatleri.....	29
Çizelge 4.35.	Avcıların gelecekte avlamak istedikleri türler.....	32

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 4.1.	Avcıların yaşlarına göre dağılımı	8
Şekil 4.2.	Avcıların meslek gruplarına dağılımı.....	9
Şekil 4.3.	Avcıların yaşadığı yerleşim birimlerinin nüfusu	10
Şekil 4.4.	Tercih edilen av hayvanları.....	14
Şekil 4.5.	Avcıların tercih ettiği ilk üç gruptaki av hayvanı türleri ...	15
Şekil 4.6.	Avlanma alanları.....	15
Şekil 4.7.	Fişek sayısı.....	21

ÖZ

Araştırma Ege Bölgesi'nde avlanma kartı olan avcılarının profilini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Av ve yaban hayatı yönetiminin vazgeçilmez üç unsurundan biri olan avcılarının profili ile ilgili bilgiler ülkenin sağlıklı bir av ve yaban hayatı politikasının oluşturulup geliştirilmesi için en önemli kaynaktır.

Araştırma avcılarının profilini oluşturan temel unsurlardan avcılık eğitimleri, avcılarının avladığı ve avlamayı tercih ettiği av ve yaban hayvanları gibi konuları içermektedir.

Araştırma İzmir, Aydın, Manisa, Muğla, Denizli, Balıkesir ve Uşak illerini kapsamaktadır. Bu kapsamda 431 avcı ile görüşülerek anket yolu ile veriler toplanmıştır. Elde edilen bulgular değerlendirilmiş, araştırma sonuçları halinde sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Avcılık, avcı profili, av ve yaban hayatı, avcı eğitimi

ABSTRACT

This study was designed in order to determine the profile of the licensed hunters in Ege Region, Turkey. The information about the profile of the hunters which is one of the three inseparable components of hunting and wild life management is essential for developing a sound hunting and wild life policy.

The study consists of main components such as training of hunters, animals that either already are hunted and preferred by hunters.

The research conducted in İzmir, Aydın, Manisa, Muğla, Denizli, Balıkesir ve Uşak provinces. In this context, 431 hunters have been interviewed and asked to fill the questionnaire. The data have been assessed and the results are presented.

Key Words: hunting, hunter profile, hunting and wild life, hunter training

1. GİRİŞ

Orman kaynaklarının odun hammaddesi dışındaki ürün ve hizmetleri, kırsal nüfusun refahını, özellikle de orman içi ve yakınında yaşayan orman köylüsünün gelir düzeyini arttıracak bir potansiyel oluşturması açısından büyük bir önem arz etmektedir. Odun hammaddesi amacı dışında yönlendirilebilecek orman alanlarında, gelecek vaat eden en önemli sektörler av ve yaban hayatı yönetimi, doğa turizmi, av turizmi, odun dışı orman ürünleri ve kültür-tarih turizmi olarak sıralanmaktadır. Av ve yaban hayatının getirilerinin arttırılmasına ait örnekler birçok gelişmiş ülkede 19. yüzyılın ortalarından başlayarak yaşanmıştır. Afrika'da 1970'lerde hareketlenen av ve yaban hayatının, tarıma pek elverişli olmayan alanların en iyi kullanım biçimi olduğu ve halkın katılımını sağladığı FAO yayınlarında belirtilmektedir (Geray, 1999a).

Türkiye, av ve yaban hayatı kaynakları gerek tür çeşitliliği gerekse habitatında barındırabileceği miktar bakımından oldukça önemli bir potansiyele sahip bulunmaktadır. Ancak bu potansiyel günümüze kadar yürütülen çalışmalarda verimli bir şekilde kullanılamamıştır. Türkiye'de yabani kaynakların yeterince korunamamakta, usulsüz avcılığın önüne geçilememekte, bu kaynakların yönetimine ve geliştirilmesine yönelik mevcut politika ve organizasyonda ciddi boşluklar ve yetersizlikler bulunmaktadır (Geray, 1999b).

Türkiye'de av ve yaban hayvanlarının yaşama alanı olarak kullanılabilir yaklaşık 70 milyon hektar genişliğinde bir potansiyel alan mevcuttur (İğircik, 2001). Bu potansiyel avlak alanları iklim, toprak, fauna ve flora gibi özellikler bakımından çeşitli ekosistemlere bölünmüşlerdir. Her ekosistem kendine özel yaban hayvanı türlerini bünyesinde barındırmaktadır.

Bugün birçok ülkenin varlıklı avcıları, değişik yaban hayvanı türleri ile karşılaşmak ve serüven yaşamak amacıyla kendi ülkelerinin dışında avlanmayı tercih etmektedirler. Yine birçok ülke, yabancıların bu taleplerini karşılamak ve döviz geliri elde etmek amacıyla avlaklarını bu avcılara açmaktadır. Bulgaristan, Macaristan, Romanya, Slovakya, Polonya ve İspanya gibi ülkeler av turizmi alanında başarılı olmuş ülkeler arasında sayılmaktadır ve av turizmi etkinliklerinden her yıl milyonlarca dolar döviz geliri elde etmektedirler. Türk avcıları yüklü miktarlarda döviz ödeyerek bu ülkelerde büyük ve küçük avlara katılmaktadırlar.

Avcılık tüm dünyada pahalı ve lüks bir uğraş olma eğilimindedir. Ekonomik ve sosyal refah arttıkça avcıların av ve yaban hayatı sektöründen talepleri çeşitlenerek artmaktadır. Bu bağlamda büyük bir gelecek vaat eden

ülkemin av ve yaban hayatı potansiyelinin geliştirilmesi ve akılcı bir yönetime kavuşturulması bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır.

Avlanma etkinliği, avlanma belgesi alımından avlanıncaya kadar geçen süreçte avcılarının çeşitli harcamalarda bulunmasını gerektirmektedir. Avcı harcamaları hem avcılarının sosyal, rekreasyonel ve kültürel içerikli avlanma talebini karşılamakta hem de çeşitli sektörlerin mal ve hizmetlerinin tüketilmesinden dolayı gelir sağlamaktadır. Ege Bölgesi avcı derneği sayısı bakımından Türkiye’de ilk sırada gelmekte ve bu bölgedeki avcılarının ekonomiye olan katkısı da bu oranda etkili olmaktadır. İller düzeyinde bakıldığında ise İzmir İli 146 adet dernekle en fazla sayıda avcı derneğinin etkinlik gösterdiği il konumundadır. Ayrıca Balıkesir, Manisa ve Aydın illeri de Türkiye sıralamasında ilk 7 il içerisinde yer almaktadır. Bu nedenle böyle bir çalışmanın bu bölgede yapılmasının yararlı olacağı düşünülmüştür.

Türkiye’de bulunan avcılarının avladığı türler kanatlı av ve yaban hayvanları üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu çalışma ile avcılarının avladığı ve avlamayı tercih ettiği av ve yaban hayvanlarının belirlenmesine yönelik bilgiler, hem kırsal kesimde yaşayan avcılarının hem de kent merkezlerindeki avcılarının düşünceleri, avcılık eğitimlerinin etkinliği konularında bilgiler elde edilmiştir. Ayrıca av ve yaban hayatı yönetiminin vazgeçilmez üç unsurundan biri olan avcılarının profili ile ilgili bilgiler ülkenin av ve yaban hayatı politikasının oluşturulup geliştirilmesinde kullanılabilir.

2. LİTERATÜR ÖZETİ

Türkiye’de; av yaban hayatı kaynaklarının kullanımında oldukça etkin bir role sahip avcılarının profiline yönelik detaylı araştırmalara rastlanmamıştır. Av ve yaban hayatı konusunda gerçekleştirilen çalışmalar av ve yaban hayvanlarının biyolojileri ile avlanma yöntemleri üzerine yoğunlaşmaktadır. Bununla beraber, av yaban hayatı varlığının günden güne azalması, av yaban hayatı kaynaklarını sürdürülebilir hale getirme çabaları dikkatlerin bu kaynakları kullananlara odaklanmasına neden olmuştur. Türkiye’de bu kaynakların yönetimi ve ekonomisi ile ilgili yayınların geçmişi birkaç yıl öncesine dayanmakla birlikte yeterli değildir.

Türkiye’de Huş (1974) tarafından yazılan “Av Hayvanları Bilgisi” isimli kitap av ve yaban hayatı konusundaki ilk kapsamlı çalışmadır. Bu kitap ağırlıklı olarak yaban hayvanlarının biyolojilerini içermektedir.

ABD Wisconsin Üniversitesi profesörlerinden Jackson ve Norton 1970’li yılların sonlarında avcı davranışları üzerine bir çalışma yapmışlardır (Anonim, 1987). Binin üzerinde avcı ile yapılan görüşme sonucunda gerçekleştirilen çalışmada avcılarının davranış gelişimleri beş ayrı basamakta gruplandırılmıştır. Bu basamaklar; öğrenme, sınırlara ulaşım, trofe, metot ve sportmenlik basamaklarıdır.

Çanakçıoğlu ve Mol (1996) tarafından yayınlanan ve halen ders kitabı olarak okutulan, “Yaban Hayvanları Bilgisi” isimli yayın da yaban hayvanlarının biyolojik özelliklerini içermektedir. Üretim, envanter, planlama, yönetim gibi kavramlara yüzeysel olarak değinilmiştir.

Uluslararası Avcılık ve Av Hayvanları Koruma Konseyi (CIC) 16-20 Eylül 1987 tarihlerinde Orman Genel Müdürlüğü işbirliği ile Türkiye’de ilk defa küçük ve büyük av hayvanları ile göçmen kuşlar konusunda uluslararası nitelikte bir sempozyum düzenlemiştir.

Av ve yaban hayatı potansiyelini korumak, geliştirmek ve akılcı bir kaynak yönetimi biçimi oluşturmak için başta Orman Bakanlığı olmak üzere, akademisyenlerin, sivil toplum örgütlerinin, meslek kuruluşlarının, ilgili devlet kurumlarının ve uzmanların, sorunun çözümüne yönelik önerilerde bulunması, buradan elde edilecek sonuçların Ormancılık Master Planında yer alması ve hayata geçirilmesi amacıyla 23-25 Mart 1999 tarihleri arasında İzmir’de "Av ve Yaban Hayatı Yönetiminde Yeni Yaklaşımla İlgili Eğitim Çalıştayı" adı altında bir toplantı düzenlenmiştir. Bu toplantının sonuç raporu Geray (1999) tarafından kaleme alınmıştır.

Bu toplantıyı 27-28 Ekim 1999’da Ankara’da 2. Çalıştay, 5-6 Şubat 2000 tarihinde İ.Ü. Orman Fakültesinde 3. Çalıştay izlemiştir. Bu

çalıştayların konusu yeni bir Kara Avcılığı Kanunu tasarısı olmuştur (Geray ve Iğircık, 2002).

Iğircık (2001) tarafından hazırlanan “Türkiye’nin Av Potansiyelinin Geliştirilmesine İlişkin Sosyoekonomik Çözümleme” adlı doktora tezinde; av ve yaban hayatı kaynaklarının yönetim stratejisinde sürdürülebilirliğin önemi vurgulanmış, avcılığın sosyoekonomik boyutu diğer ülkelerle karşılaştırılarak verilmiştir.

Bora (2001)’nın editörlüğünde Milli Parklar ve Av-Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü’nce basılan “Sürdürülebilir Avcılık İçin Temel Eğitim Kitabı”, avcı eğitim kurslarının temel kaynağını oluşturmuştur. Yine Bora (2002), avcı eğitim kurslarına katılan avcılara yönelik bir anket çalışması düzenlemiştir. Bu kapsamda alınan bazı sonuçlar şunlardır: Kursiyerlerin % 55’i ilköğretim mezunu olup % 47’si 41-50 yaşlarındadır. Kursiyerlerin % 40’i 0-10 yıldır avcılık yapmaktadır ve yaklaşık 75 gün olan av sezonunda ortalama 10 gün ava gitmektedir.

Elbek ve ark. (2002), Ege Bölgesi’nde, kara avcılarının profilinin belirlenmesine yönelik benzer bir çalışma yapmışlardır. Bu çalışmada; tabakalı tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılarak 665 avcı ile görüşülmüştür. Avcıların % 91’inin av tezkeresine, % 81’inin de avlanma kartına sahip olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca avcılarının % 98,4’ünün erkek, % 50’sinin ilköğretim mezunu, % 53’ünün serbest meslek sahibi ve % 94’ünün de avlanırken eti yenen hayvanları (tavşan, keklik, bıldırcın) tercih ettikleri belirlenmiştir.

Anonim (2004), 2003-2023 yılları arasındaki dönemi kapsayan Ulusal Ormancılık Planında ise; av yaban hayatının korunması ve geliştirilmesi konusunda ağaçlandırma ve imar çalışmaları sırasında av-yaban hayatı kaynaklarının ve habitat alanlarının korunmasında gerekli özenin sağlanması, bu amaçla gerekli eğitim ve kurumsal kapasite güçlendirme çalışmalarının gerçekleştirilmesi konuları yer almıştır. Ayrıca bu alanlarla ilgili konularda katılımcı yaklaşımlar benimsenmiştir. Avlanma faaliyetlerinden köylülerin daha fazla gelir elde edebilmesi ve av turizmi faaliyetleri ile bu alanda hizmet veren özel sektör kuruluşlarının kapasitelerinin geliştirilmesi önerilmiştir. Planda avcı profili konusu detaylı olarak ele alınmamış, eğitim ve daha çok kurumsal kapasitenin geliştirilmesi konularına yer verilmiştir.

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Materyal

Projede; Türkiye’de av ve yaban hayatı konusunda yapılan doktora ve yüksek lisans tezleri, kitaplar, makaleler, yasal düzenlemeler, avcı dergileri vb. yayınlar yazılı materyal olarak kullanılmış ve bu materyaller incelenerek temel bilgilere ulaşılmıştır. Ayrıca dünyada av ve yaban hayatı konusunda benzer çalışmalar incelenmiştir. İzmir, Aydın, Muğla, Manisa, Uşak ve Denizli illerinde yapılan arazi ve anket çalışmalarından elde edilen özgün veriler ise araştırmanın temel materyalini oluşturmuştur.

3.2. Yöntem

3.2.1. Verilerin elde edilmesinde izlenen yöntem

İçişleri Bakanlığı’ndan elde edilen avcı sayısı verileri, Türkiye genelinde av tezkeresi taşıyan avcıları kapsamakta, illere ve bölgelere göre dağılımları bilinmemektedir. İçişleri Bakanlığı’na bağlı İl Emniyet Müdürlüklerindeki dernekler masasından elde edilen, avcı derneklerine ilişkin veriler ise illere göre dağılımı göstermektedir. Veri yetersizliğinden kaynaklanan bu sorunu aşmak amacıyla anket yapılacak avcı sayısı illerde faaliyet gösteren avcı dernekleri sayısından hareketle belirlenmiş ve çalışma alanı içinde bulunan dernek sayısı kadar avcı ile anket yapılmıştır.

İlk olarak proje kapsamındaki illerdeki İl Emniyet Müdürlükleri ile temas kurularak halen faaliyetine devam eden avcı derneklerinin sayıları ile bu derneklerin üye sayıları incelenerek yapılacak anket sayısı belirlenmiştir. Anket uygulanan avcılarda 2002- 2003 av dönemi için avlanma kartı almış olma kriteri aranmıştır. Bu özelliklere sahip olmayan avcılara anket uygulanmamıştır. Avlanma kartı bulunan avcıların listeleri ilgili Av-Yaban Hayatı Başmühendislikleri’nden sağlanmıştır. Anket yapılan avcılar da avlanma kartı almış avcılar içinden tesadüfi olarak belirlenmiştir.

Anketlerin yapılmasında grup ve yüz yüze görüşme tekniği kullanılmıştır. Grup tekniği anket yapılacak birey sayısının fazla olduğu yerlerde tercih edilmiştir. Bu teknikte, öncelikle örneklenecek bireyler birbirlerinin işaretlerini görmeyecek şekilde yerleştirilmekte ve daha sonra anketteki sorular teker teker grup üyelerinin anlayabileceği şekilde açıklanmaktadır. Diğer soruya geçmeden önce grubun cevaplarını işaretlemeleri için belli bir süre verilmekte ve anketin doldurulması

sağlanmaktadır. Bu yöntem kısa sürede çok sayıda anketin güvenli bir biçimde yapılmasını sağlamaktadır.

3.2.2. Verilerin analizinde izlenen yöntem

Anketler sonucunda elde edilen veriler, istatistik yöntemler kullanılarak analiz edilmiştir. Değerlendirmede yüzde hesaplamaları yapılmıştır. Birden fazla seçeneğin işaretlendiği sorularda genel toplam verilmemiştir. Bu sorularda toplam avcı sayısı, birden fazla işaretleme yapıldığından, ankete tabi tutulan avcı sayısından yüksektir. Ayrıca oranlar da 100'ün üzerindedir. Verilen oranlar en fazla işaretleme oranını göstermektedir. Cevap alınamayan sorularda ise, soruya cevap vermeyen avcı sayısı her sorunun altına eklenmiştir. Ancak oranlar cevap veren avcı sayısı üzerinden hesaplanmıştır.

4. BULGULAR

Milli Parklar ve Av-Yaban Hayatı Başmühendislikleri ve İl Emniyet Müdürlükleri'nde yapılan çalışmalar sonucunda Ege Bölgesi'nde halen faal durumda 431 adet avcı derneğinin bulunduğu belirlenmiştir. Avcı derneklerinin illere göre dağılımı aşağıdaki çizelgede sunulmuştur (Çizelge 4.1).

Çizelge 4.1. İllere göre avcı derneği sayısı

Table 4.1. Number of hunter associations in terms of provinces.

İller	Sayı
Aydın	52
Balıkesir	82
Denizli	49
İzmir	146
Manisa	74
Muğla	13
Uşak	15
Toplam	431

4.1. Avcıların Yaş ve Eğitim Durumu

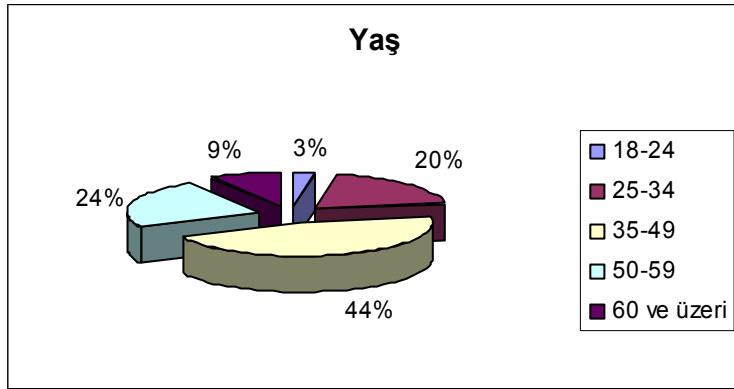
Bölge bazında avcıların yaş durumuna bakıldığında avcıların % 44'ü 35-49 yaş grubunda bulunmaktadır (Şekil 4.1). Bu grubu % 24 oranı ile 50-59 yaş grubu izlemektedir. Genç avcıların oranı ise % 3'te kalmıştır. Bu arada, arazi incelemeleri ve anket aşamasında bayan avcılara rastlanmadığı için cinsiyet konusu ele alınmamıştır. Ancak Elbek ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada Ege Bölgesi'nde % 1,6 oranında kadın avcı bulunduğu belirtilmektedir (Elbek ve ark., 2002). Elde edilen sonuçlar bölgedeki avcıların büyük çoğunluğunun 35 yaşın üzerinde olduğunu göstermektedir. Genç avcıların avcılığa çok fazla ilgi göstermediği düşünülebileceği gibi, daha çok boş zamanlarda yapılabilen bir faaliyet olması, genç kesimin emekliler gibi buna henüz zaman ayıramaması da avcılık yaşının yüksek olmasında etkili olabilmektedir.

İncelenen avcıların eğitim durumuna bakıldığında ise; avcıların % 40,94'ünün 1-5 yıl arasında eğitim aldığı tespit edilmiştir. 6-8 yıl arasında eğitim alanlar % 22,35, 9-11 yıl eğitim alanlar % 20,00, yüksek öğrenim düzeyindekiler ise % 16,24 oranındadır (Çizelge 4.2). Bu sonuçlar Ege Bölgesi'nde eğitim seviyesinin çok da düşük olmadığını göstermektedir.

Nitekim okur yazar olmayan sadece 2 kişinin bulunması, yaklaşık % 36'lık kesimin lise ve üzerinde eğitim almış olması avcılara verilmek istenen avcılık eğitimlerinin de ne oranda başarılı olabileceğini diğer bir deyimle avcılarının verilen eğitimin ne kadarını alabileceklerini göstermesi bakımından önemlidir.

Şekil 4.1. Avcıların yaşlarına göre dağılımı

Figure 4.1. Age distribution of hunters

Çizelge 4.2. Avcıların eğitim durumları

Table 4.2. Education status of hunters

Eğitim durumu	Sayı	Yüzde
Hiç eğitim almayan	2	0,47
1-5 yıl	174	40,94
6-8 yıl	95	22,35
9-11 yıl	85	20,00
12 yıl ve üzeri	69	16,24
Cevapsız	6	*
Toplam	431	100,00

4.2. Avcıların Meslek ve Gelir Gruplarına Dağılımı

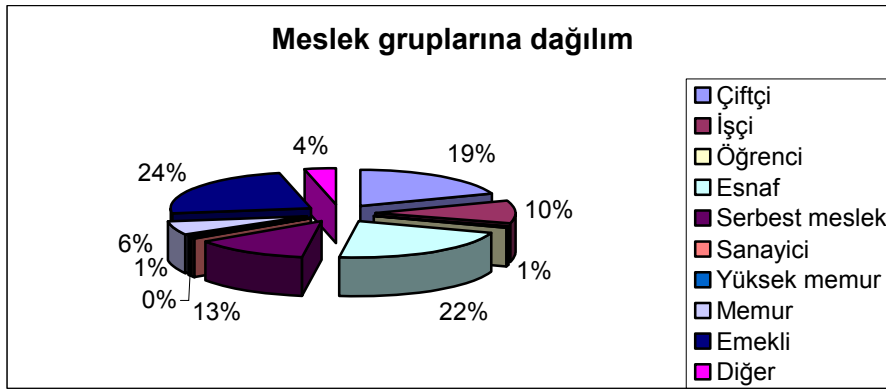
Avcıların % 23,36'sını emekliler oluşturmaktadır. Emekli grubu içinde, güvenlik görevlilerinden öğretmenlere, fabrika işçilerinden muhasebecilere çok farklı meslekten kişilerle karşılaşmıştır. Emekli grubunun dışında ise; ilk sırada esnaflar gelirken (% 22,20), bu meslek

grubunu % 19,39 ile çiftçiler izlemektedir. Çalışmada sanayici ve yüksek memurların oranı % 1'in altında kalmıştır (Şekil 4.2).

Avcıların gelir durumları kendilerine aylık veya yıllık gelir olarak sorulmuş, yıllık gelir belirtenlerin ortalama aylık gelirleri hesaplanarak sonuçlar aylık gelir olarak sunulmuştur. Bu soruya 33 avcı yanıt vermek istememiştir (Çizelge 4.3). Ankete tabi tutulan avcılarının % 43,97'sinin aylık geliri ortalama 400 milyon TL civarında yani asgari ücret seviyesindedir. % 25,38'i ise ortalama 750 milyon TL aylık gelire sahiptir. % 8,29'u aylık bir milyardan üzerinde kazanırken, 100 milyon TL'nin altında kazancı olanların oranı da % 2,01'dir (Şekil 4.4).

Şekil 4.2. Avcıların meslek gruplarına dağılımı
Figure 4.2. Job distribution of hunters

Çizelge 4.3. Avcıların aylık gelir durumu
Table 4.3. Monthly income status of hunters

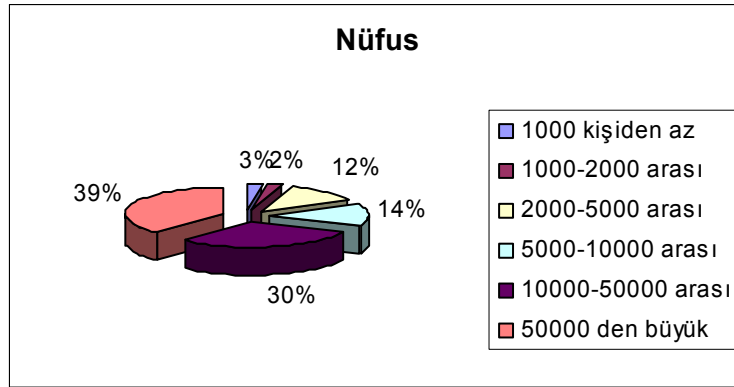
Gelir durumu (milyon TL)	Sayı	Yüzde
100'den az	8	2,01
101-300	81	20,35
301-500	175	43,97
501-1000	101	25,38
1001 ve üzeri	33	8,29
Cevapsız	33	*
Toplam	431	100,00

4.3. Nüfus

Şekil 4.3'te görüldüğü gibi anket yapılan avcıların % 38,28'i nüfusu 50.000'den büyük yerleşim yerlerinde yaşamaktadır. % 30,39'unun ise yerleşim yeri 10.000-50.000 aralığında bulunmaktadır. Avcılara her zaman avlandıkları alanın bağlı bulunduğu köy, kasaba ve şehirler de sorulmuştur. Burada avcılarının genel olarak kendi yerleşim birimlerine yakın çevre köy ve ilçelere gittikleri belirlenmiştir. Ulaşım masrafları nedeniyle diğer şehirlere gidemediklerini daha çok kendilerine komşu avlakları tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Avcılar içinde çocukluğu avlandığı bölgede geçenlerin oranı % 79,95, avlandığı bölge dışında geçenlerin oranı % 20,05'tir (Çizelge 4.4).

Şekil 4.3. Avcıların yaşadığı yerleşim birimlerinin nüfusu

Figure 4.3. Population distribution of the residential units where hunters live

Çizelge 4.4. Çocukluğu avlandığı bölgede geçen avcılar

Table 4.4. Hunters living in the same area where he/she spent his/her childhood.

	Sayı	Yüzde
Evet	343	79,95
Hayır	86	20,05
Cevapsız	2	*
Toplam	431	100

Cevap verenler arasında yapılan hesaplamada avcılarının yaklaşık % 62'sinin çocukluğunun köyde geçmediği görülmüştür. Çocukluğu köyde geçenlerin oranı % 37'de kalmıştır (Çizelge 4.5). Bu sonuç, kişilerin avcılıkla ilgisinin köyde veya şehirde yaşamayla yakından ilgili olmadığını düşündürülebilir. Avcılara çocukluk dönemlerinin geçtiği yerleşim birimleri sorulduğunda, anket yapılan kişilerin 83 farklı ilçe ismi yazdıkları görülmüştür. Bu farklılık da, çok sayıda yerleşim yerinden gelen avcılarının fikirlerini yansıtması bakımından önemlidir.

Çizelge 4.5. Avcıların çocukluğunu köyde yaşama oranları
Table 4.5. Ratio of spending childhood in a village

	Sayı	Yüzde
Evet	143	37,73
Hayır	236	62,27
Cevapsız	52	*
Toplam	431	100,00

4.4. Avcılık Geçmişi ve Avlanma Nedenleri

Ankete katılan avcılarının avcılıkla ilgilenme sürelerine bakıldığında önemli bir kısmının uzun yıllardır avcılık yaptığı görülmektedir. Yıllara göre yapılan gruplandırmada 11-30 yıl arasında avcılık deneyimi olan avcılarının oranı % 54,99 olarak bulunmuştur. 30 yılın üzerinde avcılık yapanlar da % 24,59 ile ikinci sırada yer almıştır. Avcılığa yeni başlayan avcılar ise % 1,39 oranında kalmıştır (Çizelge 4.6).

Çizelge 4.6. Avcıların yıl olarak avcılık geçmişleri
Table 4.6. Hunting history of hunters in terms of years.

Avcılık Geçmişi (Yıl)	Sayı	Yüzde
0-3	6	1,39
4-10	77	17,87
11-30	237	54,99
30 ve üzeri	106	24,59
Cevapsız	5	*
Toplam	431	100,00

Farklı yaş gruplarına ait avcılar, zaman içinde tecrübe edindikçe farklı davranış biçimleri sergiledikleri bilinmektedir. Jackson ve Norton'un Avcı Davranışları Sınıflandırması'nda deneyimi 10 yılın üzerindeki avcılar, sportmenlik basamağında kabul edilmektedir (Anonim, 1987). Bu basamakta uzun yıllar boyu yürütülen avlardan üretilmiş ve geliştirilmiş değer yargıları, doğa ile ilgili denge kavramları, yaşama verilen değer, yaşam armonisi, doğa ve yaşam sevgisi gibi ana öğeler etken rol oynar görünümündedir (Enuysal, 2001). Gençlere av prensiplerinin öğretilmesi, habitatın korunması ve geliştirilmesi için oluşan topluluklarda görev alma ve faal rol yüklenme bu basamaklarda gözlenmektedir (Enuysal, 2001).

Elde edilen anket sonuçları, Ege Bölgesi'ndeki avcılarının büyük çoğunluğunun 10 yıldan çok daha uzun zamandan bu yana avcı olduğunu, sportmenlik basamağına ulaşmış olduklarını göstermektedir. Nitekim, avlanma nedenlerinin başında doğa sevgisi ve bedensel hareketin ilk iki sırada gelmesi bu savı doğrulamaktadır. Ancak günümüzde kurumsallaşma ve eğitim konusundaki eksiklikler nedeniyle bu deneyimli avcılardan etkin olarak faydalanılamamaktadır.

Bir diğer sorudan alınan sonuçlar, avcılarının % 49,65'inin avcı çocuğu olduğunu göstermektedir (Çizelge 4.7). Avcı torunu olanların oranı % 28,07, ailede başka avcı akrabaları olanların oranı % 28,77 olarak bulunmuştur. Ailesinde kendisinden başka avcı bulunmayanların oranı da % 32,71'dir.

Çizelge 4.7. Ailedeki avcılık geçmişleri

Table 4.7. Hunting history of the families

	Sayı	Yüzde
Avcı çocuğu	214	49,65
Avcı torunu	121	28,07
Başka akrabaları avcı	124	28,77
Ailede tek avcı	141	32,71
Yakın avcı arkadaşı var	148	34,34
Cevapsız	3	*

Avlanma nedenlerine bakıldığında; doğa sevgisi ilk sırada gelmektedir. İkinci sırada bedensel hareket, üçüncü sırada da arkadaşlarla beraber olma isteği gelmiştir. Avcılığı ekonomik yarar sağlamak amacıyla yapanların oranı % 1,16, besin sağlamak için yapanların oranı da % 2,78'dir (Çizelge 4.8). Bu sonuçlar artık günümüzde avcılığın bir rekreasyon faaliyeti

gibi algılandığını, avlanma amacından daha çok doğada zaman geçirmenin ön plana çıktığını göstermektedir. Ancak çok düşük oranlarda da olsa halen avcılığı besin sağlamak ve ekonomik gelir elde edebilmek amacıyla yapanlar bulunması dikkat çekicidir.

Çizelge 4.8. Avlanma nedenleri

Table 4.8. Reasons for hunting

Nedenler	Sayı	Yüzde
Doğa sevgisi	348	80,74
Arkadaşlarla birlikte olma	257	59,63
Doğada yalnız olma	95	22,04
Ateş etme zevki	83	19,26
Hayvan avlamak	95	22,04
Bedensel hareket	296	68,68
Arkadaşlarına uyma	45	10,44
Ekonomik yarar sağlama	5	1,16
Besin sağlama	12	2,78

4.5. Av Hayvanı ve Avlanma Alanı Tercihleri

Çizelge 4.9'da avcılarının % 65,66'sı küçük av hayvanlarını düzlük arazilerde avladığını belirtmiştir. Küçük av hayvanlarının ikinci sırada avlandığı yerler dağlık araziler, son olarak da orman alanları olarak işaretlenmiştir. Tabii burada dağlık alanların bir çoğunun orman sınırları içinde bulunduğu da dikkate alınırsa genel anlamda avcılarının küçük av hayvanlarını daha çok avladıkları ve ovada ve dağlarda bu hayvanların daha çok bulunduğu söylenebilir. Büyük av hayvanlarının ise en fazla avlanma yeri orman alanları olarak işaretlenmiştir. Büyük av hayvanlarını ovada avlayanların oranı sadece % 7,42'dir.

Şekil 4.4'te tercih edilen av hayvanı grupları gösterilmiştir. Kanatlı küçük av hayvanları ilk sırada gelen gruptur (% 82,37), ikinci grup göçmen kuşlar (% 69,14), üçüncü olarak da domuz (% 46,87) işaretlenmiştir. Dağ koyunu, ayı, geyik hiç işaretlenmemiştir. Avı yasak olduğu halde 3 kişi karaca avladığını belirtmiştir. Kanatlı küçük av hayvanları, tüylü küçük av hayvanları ve göçmen kuşları avladığını belirten avcılar bu gruplarda aşağıdaki hayvan türlerini avladıklarını belirtmişlerdir.

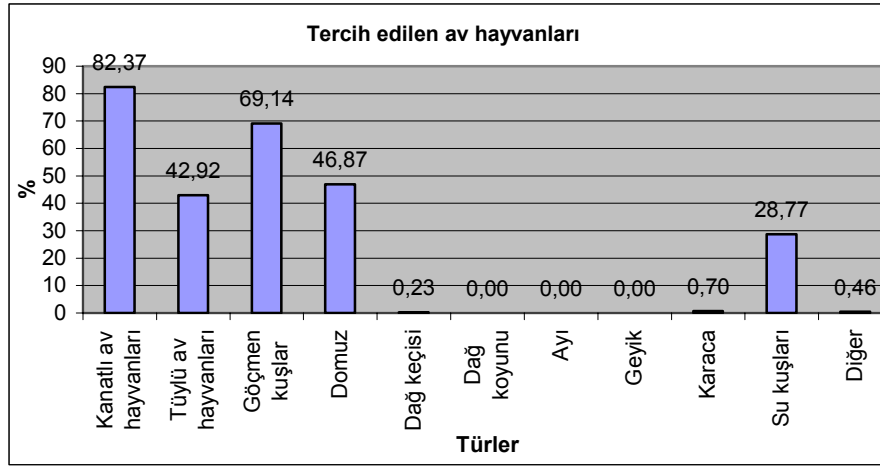
Çizelge 4.9. Avcıların küçük ve büyük av hayvanlarını avladıkları arazi türleri

Table 4.9. Distribution of the lands where hunters hunt game animals

Arazi Türü	Av Hayvanı Türü	Sayı	Yüzde
Orman	Küçük av hayvanı	219	50,81
Dağ	Küçük av hayvanı	264	61,25
Ova	Küçük av hayvanı	283	65,66
Orman	Büyük av hayvanı	130	30,16
Dağ	Büyük av hayvanı	92	21,35
Ova	Büyük av hayvanı	32	7,42
Cevapsız		11	*

Şekil 4.4. Tercih edilen av hayvanları

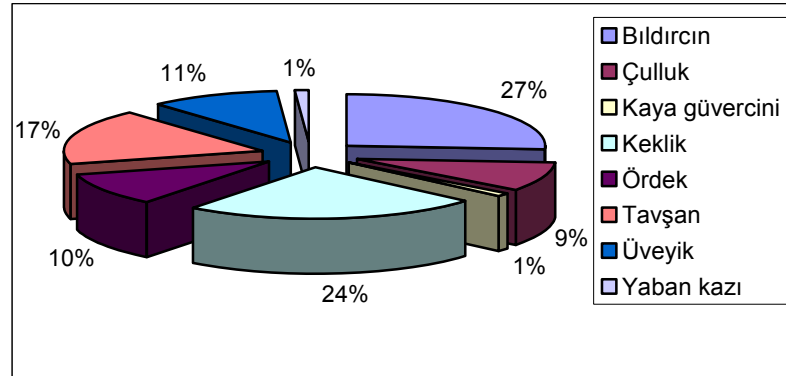
Figure 4.4. Preferred game animals

İlk üç gruptaki av hayvanı türlerinden, ankete tabi tutulan avcılarının en çok tercih ettiği av hayvanları sırasıyla bıldırcın (% 72,62), keklik (% 67,29) ve tavşan (% 48,72) olarak saptanmıştır (Şekil 4.5). Üveyik, çulluk ve ördeğin tercih edilme oranları birbirine çok yakın bulunmuştur. Kaya güvercini ve yaban kazı avlayan avcılarının oranı diğer türlere nazaran oldukça düşük kalmıştır.

Şekil 4.5. Avcıların tercih ettiği ilk üç gruptaki av hayvanı türleri

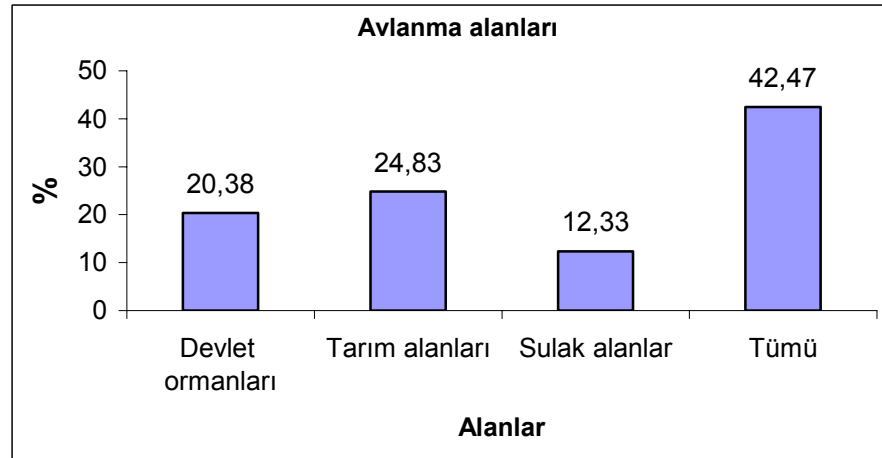
Figure 4.5. The species in the the first three groups of game animals preferred by hunters

Avlanma alanı tercihlerinde avcıların yarıya yakın kısmı (% 42,47) avlanmada tüm alanları kullanmaktadır. Tercih belirten avcıların; % 24,83'ü tarım alanlarını, % 20,38'i devlet ormanlarını, % 12,33'ü de sulak alanları kullanmaktadır (Şekil 4.6).

Şekil 4.6. Avlanma alanları

Figure 4.6. Hunting area types

“Eğer düzenli olarak hep aynı bölgede avlanıyorsanız, burada avlanmanızın sebebi nedir?” sorusuna avcıların 8’i cevap vermiştir. Çizelge 4.10’da görüldüğü gibi avcıların av alanı seçimini en büyük oranda etkileyen faktör o bölgede avından hoşlandığı av hayvanı türünün varlığıdır. Bu soruya verilen cevaplar arasında bir oranlama yapıldığında bu oran % 67,24 olarak çıkmıştır. “Diğer” seçeneği, en fazla işaretlenen ikinci seçenektir. Bu seçenekte avcılar ekonomik açıdan yakın alanları tercih ettiklerini söylemişlerdir.

Çizelge 4.10. Avlanma alanı tercihi-1

Table 4.10. Reason for choosing the area-1

Nedenler	Sayı	Yüzde
Avlakların olması	58	13,46
İkinci bir evi olması	15	3,48
Arazisi olması	53	12,30
Davet edilmesi	70	16,24
Tercih ettiği av hayvanı olması	290	67,29
Diğer	140	32,48
Cevapsız	8	*

Genel anlamda avlanılan alan seçiminde etkili faktörleri netleştirmek amacıyla anketin bir diğer aşamasında benzer bir soru daha sorularak avlanma alanı tercihi belirlenmeye çalışılmıştır. Bu soruda kendilerine farklı seçenekler sunulan avcılar, en çok (% 40,37), avlanacakları alanın kolay ulaşılabilir ve yakın olmasını tercih ettiklerini belirtmişlerdir (Çizelge 4.11).

Çizelge 4.11. Avlanma alanı tercihi-2

Table 4.11. Reason for choosing the area-2

Etkenler	Sayı	Yüzde
Alanın düz-geniş olması	122	28,31
Alanın sarp-dağlık olması	73	16,94
Alanın yaşadığım yere yakın olması	126	29,23
Alanın ulaşım araçları ile ulaşılabilir olması	174	40,37
Fikrim yok	4	0,93
Diğer	80	18,56
Cevapsız	10	*

Bu tercihte ekonomik faktörlerin etkili olduğu görülmüştür. Sarp dağlık alanları tercih eden avcılar (% 16,94) bu tip alanlarda aradıkları av hayvanlarının daha bol bulunduğunu belirtmişlerdir. Diğer seçeneğini işaretleyen avcılar genellikle avlanacakları alanı seçerken av hayvanlarının bol olduğu alanları tercih ettiklerini, diğer şıkların daha sonra geldiğini belirtmişlerdir. Aynı amaçla sorulan iki sorudan hareketle avcılarının avlanma alanı seçimlerinde, av hayvanı varlığı ve yakınlığın (ekonomik olması bakımından) en etkili faktörler olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Görüşülen avcılardan 8'inin yurt dışında da (Almanya ve Fransa) avlandığı belirlenmiştir. Ancak bu avcılardan sadece biri avlanma amacıyla yurt dışına gittiğini, Türkiye'ye gelen yabancı avcılara da rehberlik yaptığını belirtmiştir. Diğerleri ise o ülkelerde yaşadıkları dönemlerde avcılık faaliyetlerinde bulunmuşlardır.

4.6. Avlanma Sıklığı

Avcıların ava gitme sıklık oranlarına bakıldığında % 43,62'sinin haftada bir, % 24,59'unun haftada iki, % 16,71'inin haftada ikiden çok, % 7,66'sının ayda bir, % 5,34'ünün de ortalama olarak ayda iki kez ava gittikleri ortaya çıkmıştır (Çizelge 4.12). Diğer seçeneğini işaretleyen avcılar ise daha çok resmi tatil günlerini tercih ettiklerini belirtmişlerdir.

Çizelge 4.12. Avlanma sıklığı

Table 4.12. Hunting frequency

Avlanma sıklığı	Sayı	Yüzde
Haftada bir kez	189	43,62
Haftada iki kez	106	24,59
Haftada iki kezden çok	73	16,71
Ayda bir	33	7,66
Ayda iki kez	23	5,34
Diğer	11	2,55

Avcıların avlanma için en fazla tercih ettiği günler sırasıyla pazar, cumartesi ve çarşamba olarak belirlenmiştir. Bu günler Merkez Av Komisyonu (MAK) kararlarında belirtilen resmi av günleridir. Av için en az tercih edilen gün ise cuma günüdür. Anket sonuçları resmi avlanma günleri dışındaki günlerde de çok sayıda avcının avlandığını göstermekte ancak genel anlamda resmi avlanma günlerine avcılarının uyduğu görülmektedir (Çizelge 4.13).

Çizelge 4.13. Avlanma günleri

Table 4.13. Hunting days

Günler	Sayı	Yüzde
Pazartesi	20	4,64
Salı	19	4,41
Çarşamba	158	36,66
Perşembe	18	4,18
Cuma	17	3,94
Cumartesi	305	70,77
Pazar	375	87,01
Cevapsız	5	*

4.7. Avlaklarda Av ve Avcı Varlığı

Bu iki sorunun ardından avcılarının avlanma alanlarındaki gözlemlerine dayanan iki soru sorulmuştur. Sorulardan ilki av sahalarındaki av hayvanı sayısının yeterli olup olmadığı, diğeri ise; av hayvanları göz önüne alındığında sahadaki avcı sayısı hakkındaki düşünceleridir. Avcıların % 44,01'i av alanlarındaki av hayvanı varlığını çok az olarak nitelendirmiştir (Çizelge 4.14). Avcıların karşılaştırmayı geçmişteki durumu dikkate alarak yaptıkları gözlenmiştir.

Çizelge 4.14. Av alanlarındaki av hayvanı miktarı

Table 4.14. Amount of game animals in the hunting areas

Av hayvanı miktarı	Sayı	Yüzde
Çok fazla	9	2,20
Fazla	4	0,98
Normal	109	26,65
Az	107	26,16
Çok az	180	44,01
Cevapsız	22	*
Toplam	431	100,00

Av hayvanlarının miktarının normal olduğunu düşünenler % 26,65 oranında, çok fazla olduğunu düşünenler ise % 2,20 oranındadır. Av alanlarındaki avcı miktarı konusunda ise; avcılarının % 49,76'sı avcı sayısının

çok fazla olduğunu belirtmiştir. Normal olduğunu düşünenlerin oranı % 24,17, çok az olduğunu düşünen ise neredeyse yok denecek kadar az % 0,47'dir (Çizelge 4.15).

Çizelge 4.15. Av alanlarındaki avcı miktarı

Table 4.15. Amount of hunters in the hunting areas

Avcı miktarı	Sayı	Yüzde
Çok fazla	210	49,76
Fazla	90	21,33
Normal	102	24,17
Az	18	4,27
Çok az	2	0,47
Cevapsız	9	*
Toplam	431	100

4.8. Avcıların Avlanma Harcamaları

Avcılara bir av sezonu boyunca yaptıkları harcamalar sorulmuş, ancak tatmin edici gerçekçi yanıtlar alınamamıştır. Çizelgeden görüldüğü gibi avcılarının % 61,97'si 100 milyon TL'den fazla seçeneğini işaretlemiştir (Çizelge 4.16). Yüz yüze görüşmeler sırasında bir çok avcı, 100 milyon rakamının çok küçük olduğunu, bir av sezonu boyunca yapılan harcamaların 1 milyar TL'yi geçtiğini belirtmiştir. Bu soruya daha gerçekçi yanıtlar alabilmek amacıyla av harcamalarını oranlamaları istenmiştir. Avcılar av için ayırdıkları paranın ortalama olarak % 49,44'ünü av malzemesi alımına harcadıklarını, geriye kalan masrafların av alanlarındaki ve ulaşımındaki masraflara gittiğini belirtmişlerdir.

Çizelge 4.16. Avlanma masrafları (milyon TL)

Table 4.16. Hunting expenditures

Avlanma masrafları	Sayı	Yüzde
10 dan az	1	0,23
10 – 20	3	0,70
20 –50	24	5,63
50 -100	134	31,46
100'den fazla	264	61,97
Cevapsız	5	*
Toplam	431	100,00

4.9. Kullanılan Tüfek Türleri ve Fişek Sayıları

17. yüzyıl sonlarında Avrupa’da avcılığın sadece aristokratlara özgü bir faaliyet olmaktan çıkması, orta sınıf insanların da avcılığa başlamasıyla av silahlarında önemli gelişmeler olmuştur (Bora, 2001). Günümüz av silahlarının şekillenmesinde oldukça etkili olan bu dönemde özellikle çiftelerde ilerlemeler görülmüştür.

Ege Bölgesi’nde kullanılan av silahlarının % 91,12’si yivsiz av tüfeği niteliğindedir (Çizelge 4.17). Yivli tüfek kullanımı yok denecek kadar azdır. Namlulu tüfek kullanım oranı % 6,83 olarak saptanmıştır. Yarı otomatik silahlarla yapılan avcılığın av hayvanlarına büyük ölçüde kaçma şansı tanımaması, avcı, hayvanı vurmasa da çok kısa sürede atılan çok sayıda mermi nedeniyle hayvanların yaralanması ve bir yerlerde ölmesi, av yaban hayatı açısından olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Bayraktar (2001), yarı otomatik tüfeklerin fişek haznelerinin 2+1 fişek alacak şekilde imal edilmesi durumunda sorun kalmayacağını belirtmekte, bu tüfeklerin tüm dünyada avcılıkta kullanılıyor olması nedeniyle yasaklanmasının zor olduğuna dikkat çekmektedir.

Çizelge 4.17. Tercih edilen tüfek türleri

Table 4.17. Preferred gun type

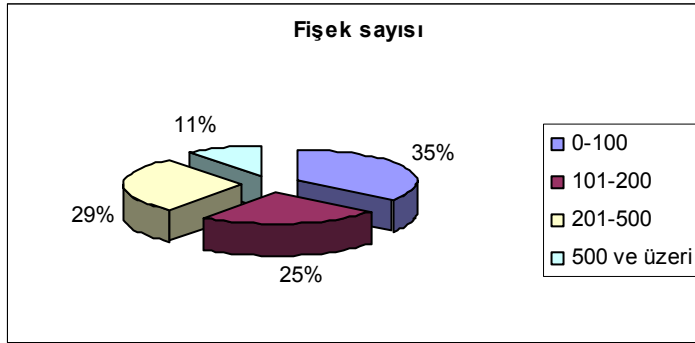
Tüfek cinsi	Adet	Yüzde
Yivli	3	0,68
Yivsiz	400	91,12
Her ikisi	6	1,37
Namlulu	30	6,83
Cevapsız	2	*

Şekil 4.7’de avcılarının bir sezon boyunca harcadıkları fişek miktarı sunulmuştur. Avcıların verdiği tahmini bilgilere göre hazırlanan Şekil 4.7’de avcılarının, % 35’inin 100 ve yüzün altında fişek kullandığı belirlenmiştir. 500’den fazla fişek kullanan avcılarının oranı ise % 10,6’dır. Anket sonuçları incelendiğinde en fazla fişek kullanımının Aydın ve Muğla illerinde olduğu belirlenmiştir. Avcılar arasında trap atışlarına katılan çok sayıda kişi ile karşılaşmıştır. Kullanılan fişek sayısı belirtilirken trap atışları için kullanılan miktarlar bu sayının dışında tutulmuştur. Fişek masrafları avcılık giderleri arasında çok fazla yer tutmamakla birlikte bir sezonda ne kadar

avın ortadan yok olabileceği hakkında fikir vermesi açısından önemli görülmüştür.

Şekil 4.7. Fişek sayısı

Figure 4.7. Number of cartouches

4.10. Av Köpekleri

Tarihsel süreç içerisinde köpeklerin, yapısal özellikleri ve yetenekleri dikkate alınmak suretiyle, farklı avlanma biçimlerine uygun olacak şekilde seçilmelerine ve eğitilmelerine başlanıldığı bilinmektedir (Bora, 2001). Dünyadaki gelişmelerin yanında Türkiye avcılığında bu konuda da maalesef çok aşama kaydedilememiştir. Genellikle tek köpeğe sahip olan avcılar, av türüne göre köpek cinsi tercih etme yoluna gitmemekte, kopoy ile keklik avına giden avcılara rastlanmaktadır.

Ege Bölgesi'nde avcılarının % 52,67'sinin en az bir adet köpeği bulunmaktadır (Çizelge 4.18). Aydın ilindeki avcılar bir köpek sahibi olma konusunda ilk sırada gelmektedir. Köpeksiz avcılarının oranı ise % 22,51'dir. Görüşülen avcılar içinde dört ve üzeri sayıda köpek besleyen avcılarının oranı % 2,09 bulunmuştur.

Çizelge 4.18. Avcıların sahip olduğu köpek sayısı

Table 4.18. Number of hounds

Köpek sayısı	Sayı	Yüzde
0	97	22,51
1	227	52,67
2	69	16,01
3	16	3,71
4	9	2,09
Cevapsız	13	*

4.11. Avcı Dernekleri, Denetim ve Kontroller

Anket yapılan avcılarının tamamı avcı derneklerine üyedir. Avcılar içinde avcı kulüpleri dışında doğa koruma konusunda çalışan derneklere üye olanlara rastlanmamıştır. Bu arada yapılan inceleme gezilerinde bir çok avcı derneğinin tamamen kiraathane işlevinde devam ettiği, avcılıkla yakından ilgili olmadıkları tespit edilmiştir. Bölgede bir çok yerleşim biriminde, aynı binada veya aynı sokakta iki farklı avcı derneği ile karşılaşmış, bu gibi bölünmelerde kişisel anlaşmazlıkların etkili olduğu gözlenmiştir.

Avcılara, avcılıkla ilgili herhangi bir sorunla karşılaşmaları durumunda hangi kurumlara başvurdukları sorulmuştur. Araziye yapılan deneme anketlerinde, bağlı oldukları avcı kulübünü aradığını belirten avcılarının çok olması nedeniyle bu soruya “avcı kulübü” ve “hiçbiri” şıkları da eklenmiştir. Değerlendirme sonucunda avcı kulüpleri şikkı en yüksek oranda işaretlenen olmuştur (% 42,92). Bunu % 38,05 ile orman teşkilatı, % 32,09 ile jandarma seçenekleri izlemiştir (Çizelge 4.19). 17 kişi bu soruya cevap vermezken sekiz kişi de bu kurumların hiç birini aramayacağını belirtmiştir.

Anketin farklı bir bölümünde avcılara aynı soru “usulsüz bir avlanma görerseniz ne yaparsınız?” şeklinde tekrar sorulmuştur. Bu soruya avcılar şu yanıtları vermişlerdir: Avcıların % 41,49’u ikaz edeceğini, % 38,23’ü ilgili kuruma ihbar edeceğini belirtmiştir (Çizelge 4.20). Bölgelerindeki avcı kuruluşunu arayacağını söyleyenler % 22,84, herhangi bir girişimde bulunmayacaklarını belirtenler % 9,09 oranındadır. % 1,63 oranındaki “diğer” seçeneğini işaretleyen yedi kişi ilgili muhtarını arayacaklarını belirtmiştir.

Çizelge 4.19. Başvurulan kurumlar
Table 4.19. Referred establishments

Kurumlar	Sayı	Yüzde
Orman teşkilatı	164	38,05
Jandarma	134	31,09
Muhtarlık	5	1,16
Emniyet	1	0,23
Avcı kulüpleri	185	42,92
Hiçbiri	8	1,86
Cevapsız	17	*

Çizelge 4.20. Usulsüz avlanma karşısında davranışlar
Table 4.20. Behaviors in case a poaching

Davranış	Sayı	Yüzde
İkaz ederim	178	41,49
İlgili kuruma ihbar ederim	164	38,23
Bölge avcı kuruluşuna bildiririm	98	22,84
Herhangi bir şey yapmam	39	9,09
Diğer	7	1,63
Cevapsız	2	*

Usulsüz avlanmalar karşısında uyarı ve ihbarlarda bulunan bazı avcılar artık herhangi bir şey yapma taraftarı olmadıklarını, yapılan ihbarların değerlendirmeye alınmadığını belirtmişlerdir. Hatta ihbar edilen kurumlardan bazı yetkililerin de durumdan haberdar olduklarını ifade ederek, denetim mekanizmasındaki sorunları ortaya koymuşlardır.

Av suçları konusundaki bilgilerini sorgulamak amacıyla sorulan soruda avcılarının % 51,29'u av suçlarını kısmen bildiğini, % 47,54'ü tamamen bildiğini belirtmiştir. % 1,17'si ise av suçlarını bilmediklerini beyan etmişlerdir (Çizelge 4.21).

Çizelge 4.21. Av suçları
Table 4.21. Hunting crimes

Av suçlarını bilme durumu	Sayı	Yüzde
Tamamen biliyor	203	47,54
Kısmen biliyor	219	51,29
Hiç bilmiyor	5	1,17
Cevapsız	4	*
Toplam	431	100

Avcılara son av döneminde kaç kez kontrol edildikleri sorulmuştur. Görüşülen avcılarının % 53,55'i hiç kontrol edilmemiştir. Sadece bir kez kontrol edilenler % 18,48, iki ve üç kez kontrol edilenler % 19,19 oranında bulunmuştur. Dörtten fazla kontrol edilenlerin oranı % 8,77'dir (Çizelge 4.22). Yapılan görüşmelerde denetim eksikliği, defalarca avcılar tarafından dile getirilmiştir.

Çizelge 4.22. Avcıların denetimle karşılaşma sayısı

Table 4.22. Control frequency

Kontrol sayısı	Sayı	Yüzde
Hiç	226	53,55
1 defa	78	18,48
1-3 defa	81	19,19
4 ve üzeri	37	8,77
Cevapsız	9	*
Toplam	431	100

Denetimin kimler tarafından yapılmasının uygun olacağı avcılara sorulduğunda, avcılarının % 50,81'i korumadan sorumlu görevlileri tercih ettiklerini belirtmişlerdir. % 38'lik kesim de bu konuda avcı kuruluşlarına yetki verilmesi gerektiğini, avcı kuruluşlarının denetimden sorumlu olmasını istemiştir. Avcıların kendi kendilerini denetlemesi gerektiğini savunanlar % 11,14 oranındadır. Avlanılan yöre halkının sorumlu olması gerektiğini düşünenler de % 2,32'dir (Çizelge 4.23). "Diğer" seçeneğini işaretleyenlerin bir kısmı bu görevi muhtarlarca verirken bir kısmı da avcılarının denetlenmemesini istemiştir.

Çizelge 4.23. Denetimi kimlerin yapacağına ilişkin tercihler

Table 4.23. Preference for being controlled by whom

Tercih	Sayı	Yüzde
Avcılar	48	11,14
Yöre halkı	10	2,32
Koruma görevlileri	219	50,81
Avcı kuruluşları	166	38,52
Diğer	26	6,03

Avcılara ayrıca bölgelerindeki koruma altında ve avı yasak türleri bilip bilmedikleri sorulmuştur. Avcıların genel anlamda bölgelerindeki yasak türleri bildikleri tespit edilmiştir. Ayrıca korunan alanlar, av üretme sahaları konusunda da yöresel isimlerle koruma bölgelerini açıklamışlardır. Bir çok avcının da ava açık alanları gösteren haritaları takip ettiği belirlenmiştir. Özellikle bu konuda; ava açık olduğu halde kırsal alanlarda köy muhtarları veya köylülerin engellemesiyle avlanılamayan sahalar olduğu dile getirilmiştir.

4.12. Avcılık Eğitimi

Doğal kaynak yönetiminde koruma oldukça önemli bir faktör olmakla birlikte, tek başına yeterli değildir. Korumanın yanı sıra yararlanmanın da kısıtlanması gerekmektedir. Bunların yanında fakirlikle mücadele, bilgilendirme, eğitim, katılım, örgütlenme gibi ekonomik ve sosyal tedbirlerin de eş zamanlı yürütülmesi gerekmektedir. Av yaban hayatı kaynaklarının korunmasında eğitim büyük önem taşımaktadır.

Ege Bölgesi'nde Uşak İli dışında tüm illerde avcılık eğitimleri düzenlenmiş, anket yapılan avcılardan 294'ünün bu seminerlere katıldıkları belirlenmiştir. Hatta avcılar içinde eğitimlere birkaç kez katılanlara rastlanmıştır. Bölge bazında (Uşak hariç), "Avcılık eğitimi aldıktan sonra usulsüz avlanma yaptınız mı?" sorusuna avcılarının % 93,20'si "hayır" yanıtını vermiştir (Çizelge 4.24). Ayrıca Balıkesir ilinde usulsüz avlanma oranının diğer illere göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Çizelge 4.24. Usulsüz avlanma

Table 4.24. Poaching

Usulsüz avlanma	Sayı	Yüzde
Evet	20	6,80
Hayır	274	93,20
Eğitim almayan	137	*
Toplam	431	100,00

Eğitim süresi konusunda ise; yine bölge bazında ele alındığında eğitime katılan avcılarının % 76,79'u süreyi yeterli bulurken % 22,14'ü kısa bulmuştur. Avcılık eğitim süresinin çok uzun olduğunu düşünenlerin oranı ise % 1,07'de kalmıştır (Çizelge 4.25).

Çizelge 4.25. Avcılık eğitimi süresi

Table 4.25. Hunting training duration

Eğitim süresi	Sayı	Yüzde
Süre çok kısa	62	22,14
Süre çok uzun	3	1,07
Süre yeterli	215	76,79
Cevapsız	14	*
Toplam	294	100,00

Eğitim sırasında en fazla ilgi çeken derslerin belirlenmesi amacıyla sorulan soruda, avcılık eğitimine katılan avcılar % 60,54 oranı ile en fazla ekoloji dersini işaretlemişlerdir (izelge 4.26). Bu orana en yakın olan diğer ders de av köpekleri dersi olmuştur (% 55,78). En az ilgi gören ise yırtıcı kuşları konu alan derstir (% 15,31).

Çizelge 4.26. Avcılık eğitimi dersleri

Table 4.26. Hunting training courses

Dersler	Sayı	Yüzde
Av köpekleri	164	55,78
Ekoloji	178	60,54
Sağlık bilgisi	131	44,56
Avcılıkla ilgili yasalar	159	54,08
Kampılık ve harita bilgisi	72	24,49
Avcılık tarihi ve Felsefesi	96	32,65
Yırtıcı kuşlar	45	15,31
Av tüfekleri	144	48,98

Avcıların % 81,95'i avcılık eğitiminde verilen dersleri yeterli bulurken %18,05'lik kısmı yeni dersler eklenmesini veya bazı konulara daha geniş yer verilmesini istemişlerdir (izelge 4.27). Bu konuların başında en fazla istek alan konu bilinçli avcılık konusu olmuştur. Silah seçimi ve eğitimi ile avcılık ahlakı konuları ikinci sırada gelmiştir. Bunların dışında bölge gerçeklerine uyan bilgilerin, arazide uygulamalı olarak verilmesi ve aynı zamanda eğitimlerin avcı derneklerinde yapılması istenmiştir. Ayrıca sadece tkuten değil, üreten avcılar da olmak istediklerini belirterek özel avlaklar ve av hayvanı üretimleri hakkında bilgi almak istemişlerdir. Köpek eğitimi, meteoroloji, av hukuku (cezaları), sağlık gibi konulara daha geniş yer verilmesini, avcılığa yeni başlayanların eski avcıların yanında staj yapmasını önermişlerdir.

Çizelge 4.27. Avcılık eğitimi derslerinin yeterlilik durumu

Table 4.27. Sufficiency of training courses

Eğitim dersleri	Sayı	Yüzde
Evet	48	18,05
Hayır	218	81,95
Cevapsız	28	*
Toplam	294	100,00

Kurslara eğitmen olarak katılan eğitimcilerin bilgi düzeyini değerlendirmesi istenen avcılar, eğitimcileri % 81,21 oranında yeterli bulmuştur. Eğitimcilerin yetersiz olduğunu düşünen avcıların oranı % 13,48'dir. Bu yetersizlik de genellikle, tüm eğitimcilere karşı değil belli branşlardaki eğitimciler için illere göre değişiklik göstermiştir. Örneğin bazı illerde sağlık bilgisi dersini veren eğitimci yetersiz bulunurken, diğer illerde ekoloji veya harita bilgisi eğitimi veren eğitimciler yetersiz görülmüştür. Bu soruya 15 avcı “değerlendiremiyorum” yanıtını verirken, 12 avcı da soruyu cevapsız bırakmıştır (Çizelge 4.28).

Çizelge 4.28. Eğitime katılan avcılara göre eğitmenlerin yeterlilik durumu

Table 4.28. Sufficiency of trainers according to the opinion of trainees

Eğitmenlerin durumu	Sayı	Yüzde
Yeterli	229	81,21
Yetersiz	38	13,48
Değerlendiremiyorum	15	5,32
Cevapsız	12	*
Toplam	294	100,00

Avcılık eğitimleri sonrasında avcı davranışlarında olumlu bir gelişme olup olmadığını belirlemek amacıyla sorulan soruda, avcılar eğitim sonrasında yasal düzenlemelere daha çok uymaya gayret gösterdiklerini belirtmişler, bu seçenek avcılar tarafından en fazla işaretlenen (% 51,02) seçenek olmuştur. Çizelge 4.29'da görüldüğü gibi, diğer seçenekler de birbirine çok yakın değerlerdir. Eğitimlere katılan avcılar genelde bu eğitimlerin çok yararını gördüklerini, hatta çok eski avcılar dahi bu eğitimler sonrasında çok önemli bilgilerden habersiz olduklarını fark ettiklerini belirtmişlerdir.

Çizelge 4.29. Avcılık eğitimi sonrasında avcı davranışlarındaki değişimler

Table 4.29. Behavioral changes in hunters after training

Davranış değişimleri	Sayı	%
Sohbetlerimizde eğitim konuları tartışılıyor	119	40,48
Doğadaki canlı-cansız varlıklara bakışım değişti	138	46,94
Doğa ve çevre kirliliğine daha duyarlı oldum	135	45,92
Yasal düzenlemelere uymaya çalıştım	150	51,02
Sağlık ve güvenlik hususunda tedbirlerimi arttırdım	121	41,16
Hiçbir davranışım değişmedi	37	12,59

Avcılara avcılık bilgilerinin geliştirilmesinde ne tür eğitim araçları tercih ettikleri sorulmuştur. Kitap vb. materyallerden çok seminer ve konferansların daha etkili olduğunu belirtmişlerdir (% 41,65). % 27,06 oranında da dergileri tercih etmektedirler. Bilgilerin kendilerine CD ile ulaştırılmasını isteyen avcılar da % 20,94 oranında bulunmuştur (Çizelge 4.30). Bu arada arazi incelemeleri sırasında bir çok avcı derneğinde uydu aracılığıyla dünyadaki avcılık kanallarının takip edildiği görülmüştür.

Çizelge 4.30. Avcı eğitimi için tercih edilen eğitim araçları
Table 4.30. Preferred media for training

	Sayı	Yüzde
Kitap	104	24,47
Broşür	46	10,82
Dergi	115	27,06
Seminer ve konferans	177	41,65
Sertifikalı kurs	55	12,94
İlan	17	4,00
Cd	89	20,94
Diğer	20	4,71
Cevapsız	6	*

4.13. Avlanma Biçimleri

Avcılıkta arkadaşlık ilişkilerinin çok önemli olması hatta bir çok avcının avcılığa başlamasında etkili olan bu dostluklar avcılığı beraberce paylaşılan bir faaliyet haline getirmiştir. Bu durum avlanılacak av hayvanı türü ile de yakından ilgili olmakla beraber, avcılarının % 89'u gruplar şeklinde avlanmayı tercih etmektedir (Çizelge 4.31).

Çizelge 4.31. Avlanma biçimleri
Table 4.31. Hunting types

	Sayı	Yüzde
Grup	380	89,83
Yalnız	43	10,17
Cevapsız	8	*
Toplam	431	100,00

Gruplardaki kişi sayısı da % 96 oranla 0-5 kişi arasındadır. 10 kişinin üzerinde gruplar olmadığı belirlenmiştir (Çizelge 4.32). Her ne kadar anket sorularına verilen cevaplar bu doğrultuda ise de bir çok yerde avcıların otobüs kiralayarak avlanmaya gittikleri ve çekirge sürüsü misali, alandan ayrıldıklarında avlakta hayvan kalmadığı kırsal kesimdeki avcılar tarafından dile getirilmiştir. Ege Bölgesi'nde avcılarının genellikle, en çok işaretlenme sırasıyla bildircin, keklik ve domuz avına grup olarak gittikleri belirlenmiştir (Çizelge 4.33). Ayrıca avcılarının % 87,70'i avlanma zamanı olarak gündüz saatlerini tercih etmektedir (Çizelge 4.34).

Çizelge 4.32. Avlanma grupları

Table 4.32. Hunting groups

Gruplar	Sayı	Yüzde
0-5	368	96,35
6-10	12	3,65
11 ve üzeri	0	0,00
Toplam	380	100,00

Çizelge 4.33. Avına grup olarak çıkılan av hayvanı türleri

Table 4.33. Game animal species hunted in groups

	Sayı	Yüzde
Bıldircin	167	43,95
Çulluk	32	8,42
Domuz	109	28,68
Kaya güvercini	1	0,26
Keklik	179	47,11
Ördek	33	8,68
Üveyik	25	6,58
Hepsi	33	8,68

Çizelge 4.34. Avlanma saatleri

Table 4.34. Hunting hours

Avlanma saati	Sayı	Yüzde
Gündüz	378	87,70
Gece	6	1,39
Her ikisi	27	6,26
Fark etmez	20	4,64
Toplam	431	100,00

4.14. Avcıların Türkiye’de Avcılık Sorunları Hakkındaki Düşünceleri

Ege Bölgesi’nde ki avcılara Türkiye’de avcılığın temel sorunları hakkındaki görüşleri sorulmuş olsa da, avcılar daha çok bölgeleriyle ilgili sorunları dile getirmiştir. Ege Bölgesi’nde, avcı gözüyle avcılığın temel sorunu eğitimsizlik olarak belirtilmiştir. Özellikle, bilinçsiz yapılan avcılık faaliyetleri zaten sayıları günden güne azalan av hayvanlarının yok olmasına neden olmaktadır. Kaçak avcılığın önlenememesi, zaman ve sayı limitlerine uyulmaması bölgedeki diğer önemli sorunlardır. Bu sorunun çözümü için köylerde ve ilçelerde kursların devam etmesini istemişlerdir.

Bir diğer nokta denetimsizlik olarak belirtilmiştir. Av sahalarında usulsüz avcılığa karşın denetimlerin çok yetersiz olduğu bizzat avcılar tarafından belirtilmiştir. Şehir merkezlerindeki avcılar, özellikle dağ köylerinde ya da kırsal alanlarda yaşayan avcıların avlanma sezonu ve yasal izinlere gereken hassasiyeti göstermediklerini belirtirken, kırsal kesimlerdeki avcılar da şehir merkezlerinden kalabalık gruplar halinde gelerek limitlere uymayan avcıları dile getirmişlerdir. Bir tarafta yasal kuralları uygulayarak avlanma alanına gelen şehirli avcılar, diğer tarafta çok da kurallara uymadıkları halde özellikle zamansız ve ruhsatsız avlanma yoluna giden köylü avcılar çatışma yaşamaktadırlar. Bu çatışmanın temel nedeni de çok az olan av sayısına karşılık, avcı sayısının çok fazla olmasıdır. Bunun dışında avcılar, usulsüz veya kaçak avlanmalarda şikayet mercii bulamadıklarını ya da yetkili kişilerin görevlerini yeterince yerine getirmediğini belirtmişlerdir. Kırsal alanlarda jandarmanın sorunları yeterince sahiplenmediği, keyfi uygulamalarda bulunduğu ifade edilmiştir.

Ankete tabi tutulan avcıların hemen hepsi avlanma izinleri ve ruhsatların alımında bürokratik işlemlerin çok fazla ve pahalı olduğunu, bu işlemlerin azaltılmasını istemişlerdir. Bu problemin bir çok avcının bu izinleri almadan kaçak avlanmasına neden olduğunu belirtmişlerdir.

Av sahalarının giderek azalması da bölgedeki sorunlardan bir diğeri olarak saptanmıştır. Özellikle tarım ilaçlarının kullanılmaya başlanmasından sonra bölgede keklik sayısında çok önemli azalmalar olduğu vurgulanmıştır. Yarı otomatik silah kullanımının da av hayvanlarının sayısının azalmasında çok etkili olduğu bu silahların avcılıkta kullanımının önemli bir sorun olduğu belirtilmiştir.

MAK Kararları alınırken, avlanma mevsimi belirlemelerinde, kararların merkezden alınarak bölgesel tespitler yapılmamasını bir diğer sorun olarak iletmişlerdir. Ege Bölgesi için özellikle göçmen kuşlar

konusunda av sezonunun geç başladığını, bu durumun kaçak avlanmalara neden olduğunu belirtmişler, bölge için tarihlerin yeniden gözden geçirilmesini istemişlerdir.

Sulak alanların kuruması veya kurutulmasının buralarda yaşayan yaban hayatında önemli düşüslere neden olduğu, domuz avı izinlerinin alınmasında bürokrasinin çok uzun sürdüğü, avcıların belirttiği diğer sorunlardır.

4.15. Avcıların Av Hayvanlarının Korunması ve Avcılığın Geliştirilmesine Yönelik Düşünceleri

“Avcılığın geliştirilmesinde avcıya düşen görev ne olmalıdır?” sorusunu avcılar; avlanma limitleri ve tarihlerine saygılı, kendi içlerinde oto kontrol sağlayarak bilinçli avcılık yapmak olarak özetlemişlerdir.

Ekolojik dengenin korunması için, avlanma planlarının yapılması ve bu planlara uyulması oldukça önemlidir. Avcılar, av hayvanı üretimine, kış döneminde yemlemeye, kaçak avlanan avcılara uyarılarda bulunarak kontrollere katılmaya özen gösterilmesi gerektiğini belirtmektedirler. Bunun yanında Milli Parklar ve Av-Yaban Hayatı Başmühendisliği personeli ile avcılar arasındaki iletişimin güçlendirilmesi, genç kuşaklara doğa sevgisinin aşılması avcılarının diğer önerileridir. Ayrıca; son yıllarda kullanılan yarı otomatik tüfeklerin av hayvanlarına kaçma şansı tanımadığını belirtmişler; bu tüfeklerin av amaçlı kullanımının yasaklanmasını istemişlerdir.

Sonuç olarak; av hayvanlarının devamlılığının bilinçli avcılık yapılarak mümkün olduğunu, bunun da ancak eğitim ve yasalara uyularak sağlanabileceğini belirtmişlerdir.

4. 16. Avcıların Gelecekte Avlamak İstedikleri Türler

Avcılardan son olarak gelecekte avlamak istedikleri türleri, yasakları dikkate almadan belirlemeleri istenmiştir. Verilen cevaplarda en fazla işaretlenen seçenek kınalı keklik olmuştur (% 64,73). Bunu % 58,70 oranı ile bıldırcın, % 47,80 oranı ile de tavşan izlemiştir (Çizelge 4.35).

Sonuçlar avcılarının çok farklı türlere yönelmediğini halen avlanmakta olan türlerle ilgilendiklerini göstermiştir. Tabii bunun yanında karaca ve geyik gibi nesli tükenmekte olan türlere ilgi duyan avcılar da mevcuttur. Sunulan çizelgede “diğer” seçeneğini işaretleyenler daha çok domuz, sülün ve yaban kazı avlamak istediklerini belirtmişlerdir.

Çizelge 4.35. Avcıların gelecekte avlamak istedikleri türler
Table 4.35. Game animal species most demanded for hunting
in future

Türler	Sayı	Yüzde	Türler	Sayı	Yüzde
Bıldırcın	253	58,70	Kızıkuşu	1	0,23
Çakal	5	1,16	Kurt	11	2,55
Çulluk	124	28,77	Sakarmeke	2	0,46
Geyik	50	11,60	Sansar	0	0,00
Karaca	31	7,19	Ada tavşanı	3	0,70
Karatavuk	6	1,39	Tavşan	206	47,80
Güvercin	25	5,80	Tilki	0	0,00
Kınalı keklik	279	64,73	Turna	6	1,39
Çil keklik	51	11,83	Üveyik	32	7,42
Kum keklği	12	2,78	Yaban ördeği	85	19,72
Çengel boynuzlu dağ keçisi	40	9,28	Diğer	39	9,05

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Ormancılıkta fonksiyonel planlama yaklaşımlarının kabul görmeye başlamasıyla; yeni yeni yer edinmeye başlayan av yaban hayatı fonksiyonu, bu konudaki çalışmaların yetersizliğini de gözler önüne sermiştir. Türkiye av yaban hayatı kaynakları bakımından gerek tür çeşitliliği, gerekse habitatında barındırabileceği av ve yaban hayvanı sayısı bakımından oldukça zengin bir potansiyele sahiptir.

Ege Bölgesi de zengin faunası ile çok eski tarihlerden bu yana avcılıkta önemli bir merkez olmuştur. Ne var ki henüz envanteri yapılamadan, kaybedildiğinin dahi farkına varılmayan çok sayıda hayvan türü zaman içinde yok olmaktadır. Dilek Yarımadası'nda varlığından söz edilen Anadolu Parsı tüm çabalara, araştırmalara rağmen uzun yıllardan bu yana tespit edilememiştir. Anket çalışması sırasında Aydın İlindeki bir avcı derneğinde sergilenen, 1950'li yıllarda Hacı Mestan adında bir avcı tarafından avlanan Anadolu Parsı trofesi geçmişteki fauna zenginliğimizin net bir kanıtıdır.

Envanter çalışmalarının yapılamamış olmasının yanı sıra, bu kaynaklardan yararlanan kitlelerin de belirlenememiş olması, kaynakların geri dönüşü olmayan bir şekilde zarar görmesine neden olmaktadır. Bu bilgiler olmadan yapılan planlamalar da, gerçeklikten uzak olmakta ya da uygulanabilir olmamaktadır.

Ege Bölgesinden elde edilen bulguların genel bir değerlendirmesi yapıldığında; öncelikli olarak geçmiş yıllara nazaran av hayvanlarının çok azaldığına bunun yanında avcı sayısının çok fazla olduğuna dikkat edilmelidir.

Avcıların öğrenim düzeyinin çok düşük olmadığı, çoğunluğun ilkokul düzeyinde olmasına rağmen, lise ve üzeri eğitim seviyesindeki kişilerin % 36,24 oranında olduğu görülmektedir. Avcıların eğitim düzeyinin yüksek olması verilen avcılık eğitimlerinin de başarısını etkilemesi, anlatılan derslerin avcılar tarafından daha fazla oranda algılanması bakımından önemlidir. Yine yaş konusu ele alındığında; genç avcılarının oranının çok az olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu durum avcılığın daha çok bir boş zaman değerlendirme faaliyeti olarak sürdürülmesinden, genç kuşağın buna henüz yeterince zaman ayıramamasından kaynaklanabileceği gibi, avcılığın artık yeni kuşaklar tarafından popüler bir boş zaman değerlendirme faaliyeti olmadığı sonucuna da ulaşılabilir.

Avcıların genellikle ulaşım masrafları nedeniyle kendi yerleşim birimlerine yakın çevre köy ve ilçelerde avlandıkları belirlenmiştir. Avlanma

alanı seçimini etkileyen en önemli iki faktör ekonomik açıdan kolay ulaşılabilir mesafede olma ve gidilen alanda avlanmak istenen av hayvanı türünün bol bulunmasıdır. Ankete tabii tutulan avcılarının yaklaşık % 62'sinin çocukluğunun köyde geçmediği belirlenmiştir. Bu sonuç, kişilerin avcılıkla ilgisinin köyde veya şehirde yaşamayla çok yakından ilgili olmadığını göstermektedir. Bölgede avcılarının % 49,65'inin avcı çocuğu olduğu belirlenmiştir.

Avcılık deneyimleri açısından Ege Bölgesindeki avcılarının % 54,99'u 11-30 yıl arasında % 24,59'u da 30 yılın üzerinde olan avcılardır. Bu sonuçlar bölgedeki avcılarının Jackson ve Norton'un belirlediği sportmenlik basamağına ulaşmış olduklarını göstermektedir (Anonim,1987). Nitekim avlanma nedenlerinin başında doğa sevgisi ve bedensel hareketin ilk sıralarda gelmesi bu savı doğrulamaktadır. Ancak günümüzde kurumsallaşma ve eğitim eksikliğinden kaynaklanan yetersizlikler bu deneyimli avcılardan, ülke avcılığının iyileştirilmesinde ya da av yaban hayatı kaynaklarının devamlılığının sağlanmasında etkin olarak faydalanılmadığını göstermektedir. Bunun yanında halen avcılar arasında ekonomik gelir elde etmek veya besin sağlamak amacıyla (% 3,94) avcılık yapanların bulunması da dikkat çekici sonuçlardan biridir.

Avcıların ortalama geliri asgari ücret seviyesinde olmakla birlikte, çok yüksek gelir gruplarından kişilerle de karşılaşmıştır. Bu kişilerin avlanma eylemi için önemli miktarlarda harcamalar yaptıkları gözlenmiştir. Gelir durumu ne olursa olsun tüm avcılarının avlanma izinleri konusunda hem pahalılık hem de bürokratik işlemler bakımından şikayetçi olması da ilginçtir.

Ege Bölgesi'nde en fazla avlanan av hayvanlarının bıldırcın, keklik ve tavşan olduğu belirlenmiş, avcılar gelecekte de aynı türleri avlamak istediklerini belirtmişlerdir. Bölgenin göçmen kuşların göç yolu üzerinde yer almasının da bölgedeki avcı sayısı üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir. Araştırma boyunca avcılar, Ege Bölgesi için göçmen kuşlar için av sezonunun geç başladığını belirtmişlerdir. MAK Kararları alınırken bu konunun incelenerek tarihlerin yeniden gözden geçirilmesi, bölgede kaçak avlanmaların önlenmesinde faydalı olacaktır.

Avcıların % 43,62'si haftada bir kez ava gitmektedir ve genel anlamda resmi av günlerine uymaktadırlar. Ancak diğer günlerde de avlandıklarını söyleyen çok sayıda avcı ile karşılaşmıştır. Bu durum kaçak avcılığın halen devam ettiğinin bir diğer kanıtıdır. Zamansız ve usulsüz avlanmalarda denetim mekanizmasının iyi işlemediği araştırmanın bir diğer sonucudur. Yapılan ihbarların dikkate alındığı, zamansız ve usulsüz

avlananların bir takım yaptırımlarla karşılaştığı avcılara gösterilmelidir. Nitekim şikayet mekanizmasının işlemediği inancı avcılar arasında yaygın bir şekilde yerleşmiştir. Bu durum ihbarların kesilmesine, avcılarının birbirlerini kontrolden vazgeçmelerine neden olmaktadır.

Avcıların genel anlamda bölgelerindeki yasak türleri bildikleri tespit edilmiştir. Ayrıca korunan alanlar/av üretme sahaları konusunda da yöresel isimlerle koruma bölgelerini açıklamışlardır.

Bölgede Uşak İli hariç tüm illerde avcılık eğitimleri düzenlenmiştir. Bu eğitimlerden uzun yıllardır avcılıkla ilgilenen avcılar da dahil olmak üzere avcılarının tümü çok yararlandıklarını dile getirmişlerdir. Avcılık eğitimlerinin avcılarının doğaya bakış açısına çok önemli katkılarının olması, kaynakların sürdürülebilirliğinin sağlanmasında önemli bir noktadır. Bu nedenle avcılık eğitimlerinin çeşitli zaman periyotlarında tekrarlanması veya yeni spesifik konularla avcılar ile diyalogun devam ettirilmesi yararlı olacaktır.

Tarım ilaçlarının uygulamasında da bir denetimin sağlanması en azından gelecekteki av ve yaban hayatının devamlılığı açısından faydalı olacaktır.

Avcı kulüplerinin avcılar üzerinde önemli bir etkisinin bulunduğu, avcılarının kulüplerine tam bir bağlılıkla sahip çıktıkları araştırma boyunca izlenmiştir. Avcı kulüplerinin yetkilerinin artırılması (özellikle denetim gibi konularda) konusunda gelen talepler ise düşündürücüdür. Bu kulüplerin ciddi bir takım düzenlemelerle iyileştirilmesi, kulüp başkanlarına ve idarecilerine geniş kapsamlı eğitimlerin verilmesi oldukça faydalı olacaktır. Yine kulüplerin kahvehane görünümünden çıkartılıp, avcılık faaliyetlerinin tartışıldığı, avcılarının deneyimlerini paylaştıkları mekanlar haline getirilmesi gerekmektedir. Tabii bu düzenlemelerin yapılması oldukça zor ve kapsamlı bir iştir. Ancak bunun başarılması durumunda ciddi eleman sıkıntısı çeken Milli Parklar ve Av-Yaban Hayatı idaresi belli konularda bu kulüplerden destek alma şansına kavuşacaktır. Böylece bir anlamda katılımcılık da sağlanmış, kaynağı yönetenlerle kullananlar arasında etkin bir bağ kurulmuş olacaktır.

Türkiye’de Çevre ve Orman Bakanlığı’na bağlı Araştırma Müdürlükleri’nde veya ilgili fakülte ve yüksek öğrenim kurumlarında av yaban hayatı konusunda yapılan araştırmalar daha çok av yaban hayvanlarının biyolojik özelliklerine yönelik çalışmalardır. Avcılık konusu da dahil olmak üzere biyolojik çalışmaların sosyal içerikli çalışmalarla da desteklenmesi yararlı olacaktır.

Sonuç olarak, insanlığın doğasıyla özdeşleştirilen avcılık yüzyıllardır süregelmektedir. Avcılar eski çağlardaki predatörlerin görevini görmekte, artık yok olan yırtıcıların yerini alarak doğal dengeye katkıda bulunmaktadır. Diğer bir bakış açısı ile düzenli ve planlı yapılması durumunda avlanma tarladaki ürünlerin hasadı gibi de düşünülebilir. Türkiye’de avcılığın geliştirilebilmesi için, avcılara düşen görev de avlanma limitleri ve tarihlerine saygılı davranarak daha bilinçli avcılık yapmak olmalıdır. Ayrıca ekolojik dengenin korunması için, avcılar av ve yaban hayatı ile ilgili çeşitli etkinliklere (retim, koruma, envanter vb.) katkıda bulunmalı, kaçak avlanan avcılara uyarılarda bulunarak da kontrollere katılmaya zen göstermelidirler.

Ancak denetim eksikliği bu amaca ulaşmada ilk önce üzülmesi gereken sorunların başında gelmektedir. Ayrıca avlanma planları yapılmalı ve bu planlara uyulmalı, özellikle kaynakları yönetenlerle kaynakları kullananlar arasındaki iletişim eksikliğinin giderilerek av yaban hayatı kaynaklarının devamlılığı sağlanmalıdır.

ÖZET

Ege Bölgesi 431 avcı derneği ile Türkiye’de avcılarının en fazla olduğu bölgelerin başında gelmektedir. Çalışmada İzmir, Aydın, Manisa, Muğla, Denizli, Balıkesir ve Uşak illerinde 431 avcı ile görüşülerek anket yolu ile veriler toplanmıştır. Anket yapılan avcılarda avlanma kartına sahip olma kriteri aranmıştır.

İncelenen avcılarının % 44’ünün 35-49 yaş grubunda bulunduğu ve % 40,94’ünün 1-5 yıl arasında eğitim aldığı belirlenmiştir. Avcıların % 23,36’sını emekliler, % 22,20’sini esnaflar oluşturmaktadır. % 43,97’sinin aylık geliri ortalama asgari ücret seviyesindedir. Avcıların % 38,28’inin nüfusu 50.000’den büyük yerleşim yerlerinde yaşadığı, % 62’sinin çocukluğunun köyde geçmediği belirlenmiştir. Avcıların % 54,99’u 11-30 yıl arasında avcılık deneyimi olan avcılar olup % 49,65’i avcı çocuğudur. Avlanma nedenlerinin başında doğa sevgisi ve bedensel hareket gelmektedir.

Bölgede avlanan türler kanatlı av ve yaban hayvanları üzerinde yoğunlaşmıştır (% 82,37). Bunlardan en çok tercih edilenler sırasıyla bıldırcın (% 72,62), keklik (% 67,29) ve tavşan (% 48,72)’dir. Avlanma alanı seçiminde en etkili faktörler alanın kolay ulaşılabilir olması ve avın bol olmasıdır. Avcıların % 43,62’si haftada bir kez ava gitmekte, av için ayrılan paranın ortalama % 49,44’ü malzeme alımına ayrılmaktadır.

Kullanılan av silahlarının % 91,12’si yivsiz av tüfeğidir ve avcılarının % 35’i 100 ve altında fişek kullanmaktadır. Avcıların % 52,67’sinin en az bir adet köpeği bulunmaktadır. Herhangi bir sorunda % 42,92 oranında bağlı buldukları kulübü aramaktadırlar. Usulsüz avlanmalarda ikaz edeceğini belirten avcılarının oranı % 41,49, av suçlarını kısmen bildiğini söyleyenlerin oranı % 51,29’dur. Son av döneminde avcılarının % 53,55’i hiç kontrol edilmemiştir. Avcıların % 50,81’i denetimde korumadan sorumlu görevlileri tercih etmektedir.

Avcılık eğitimi alanların % 76,79’u eğitim süresini yeterli bulmuş, % 60,54 oranı ile en fazla ekoloji dersi ilgilerini çekmiştir. Eğitimcileri yeterli bulma oranı ise % 81,21’dir. En fazla tercih ettikleri eğitim aracı seminer ve konferanslar olmuştur (% 41,65). Avcıların av grupları % 96 oranla 0-5 kişi arasında olup % 87,70’i gündüz avlanmaktadır. Gelecekte sırasıyla kınalı keklik (% 64,73), bıldırcın (% 58,70) ve tavşan (% 47,80) avlamak istediklerini belirtmişlerdir. Avcılıktaki temel sorunları eğitimsizlik ve denetimsizlik olarak belirtmişlerdir. Avcılara düşen görevi de avlanma limitleri ve tarihlerine saygılı, kendi içlerinde oto kontrol sağlayarak bilinçli avcılık yapmak olarak ifade etmişlerdir.

SUMMARY

Ege Region with a total of 431 hunter unions is among the regions with major hunter numbers. Data in the study have been collected by surveying 431 hunters in the provinces İzmir, Aydın, Manisa, Muğla, Denizli, Balıkesir and Uşak. As a prerequisite having a hunting license has been looked for.

Studied hunters have an age range between 35-49 years with a 44 percent, and an education range 1-5 years with 40.94 percent. Hunters consist of pensioners 23.36 %, tradesmen 22.20 %. 43.97 % of hunters have an income level about average minimum wage. An amount of 38.28 % lives in the cities with a population over 50,000 and an amount of 62 % has not a village experience during childhood. Hunters mostly (54.99 %) have an experience of hunting about 11-30 years and their 49.65 % have a childhood with hunter parents. Principal reasons for hunting are love of nature and body activity.

Most of species hunted in the region are wild bird species (82.37 %). Most preferred species are quail (72.62 %), partridge (67.29 %) and rabbit (48.72 %). Accessibility and abundance of animals are most effective reasons for choosing the hunting area. An amount of 43.62 % of hunters goes for hunting once a week. An average of 49.44 % of the money spent for hunting is used for buying the material.

Guns used for hunting are mostly shotguns without groove (91.12 %) and 35 % of hunters consume 100 or less cartridges. Hunters have at least one hunting dog (52.67 %). In case of any problem hunters would call for the club that they are related to (42.92 %). They have declared that they will warn if someone hunts illicitly. The ratio of hunters knows hunting crimes in part is 51.29 %. In the last hunting season an amount of 53.55 % of hunters has been never checked. They prefer to be checked by the officials responsible for the protection.

Those found duration of hunt training sufficient are 76.79 % and they mostly interested in ecology course (60.54 %). They also found trainers qualified (81.21 %). Most preferred training methods are seminar and conferences (41.65 %). They set groups of 0-5 people (96 %) and mostly prefer hunting in day times (87.70 %). They would like hunting in the future partridge (64.73 %), quail (58.70 %) and rabbit (47.80 %). They expressed that main problems of hunting are lack of training and control. They summarized that the duties for hunters are being respectful for hunting limits and dates, performing a conscious hunting by providing an auto control among them.

KAYNAKÇA

- Anonim, 1987.** (Çev. Mete Enuysal) US California Department of Fish and Game, California Hunter Education Manual, (rev. Ed.), Sacramento-California.
- Anonim, 2004.** Ulusal Ormancılık Programı Taslak Raporu (TCP/TUR/006(A)), Ankara.
- Bayraktar A. U., 2001.** “Bu Da Benim Raporum”, *Avgünü Dergisi*, Temmuz, 2001, Sayı:57, Ankara.
- Bora, M. E., (Editör), 2001.** Av ve Yaban Hayatı Kaynaklarının Sürdürülebilir Yönetimi. Orman Bakanlığı Milli Parklar ve Av-Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü, Eğitim Yayınları:1, 640 s. Ankara.
- Bora, M. E., (Editör), 2002.** Sürdürülebilir Av ve Yaban Hayatına Doğru. Orman Bakanlığı Milli Parklar ve Av-Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü, 384 s. Ankara.
- Çanakçıoğlu H., Mol, T., 1996.** Yaban Hayvanları Bilgisi. İstanbul Üniversitesi Yayın No: 3948, Orman Fakültesi Yayın No: 440, ISBN:975404424-4, 550 s. İstanbul.
- Elbek, A. G., Uysal, İ., Saygı, H., 2002.** Ege Bölgesi’ndeki Kara Avcı Profiline Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma, 30 s. İzmir.
- Enuysal, M., 2001.** Avcılar kimlerdir?. *Avgünü Dergisi*, Sayı:57, Temmuz 2001, Ankara.
- Geray, U., 1999 (a).** Av Yaban Hayatı Yönetiminde Yeni Bir Yaklaşım Gereksinimi, *Avgünü Dergisi*, Sayı 31, Ankara.
- Geray, U., 1999 (b).** Av ve Yaban Hayatı Yönetiminde Yeni Yaklaşımla İlgili Eğitim Workshop’u Raporu, *Orman Mühendisliği Dergisi*, Yıl:36, Sayı:6, İzmir.
- Geray, U., Iğircık, M., 2002.** Türkiye’de Av ve Yaban Hayatı Eğitimi. CIC, 01 Mayıs 2002, Conrad Otel, İstanbul.
- Huş, S., 1974.** Av Hayvanları ve Avcılık. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Yayınları, İ.Ü. Yayın No: 1971, O.F. Yayın No: 202, İkinci Baskı, 406 s. Kurtuluş Matbaası, İstanbul.
- Iğircık, M. 2001.** Türkiye'nin Av Potansiyelinin Geliştirilmesine İlişkin Sosyo Ekonomik Çözümleme. İ.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul.